

ANTECKNING I DECEMBER 1960

På äldre dagar har jag ofta undrat över hur det kom sig, att alla framgångar, som jag haft i livet, inte var långvariga. Så snart som jag hade nått en viss höjdpunkt föll allting samman. På bryggeriet hade jag uppnått en ganska hög ställning som verkställande direktörens ställföreträdare. Denna ställning gav mig full tillfredsställelse. Att jag under de sista åren på bryggeriet faktiskt innehade verkställande direktörs ställning beredde mig ingen större glädje. Det var inte min förtjänst att jag fick den posten. Det var omständigheter som framkallats genom revolutionen, som hade medfört posten.

Jag kom till bryggeriet som en ung man på 23 år. Jag hade inte några speciella tankar på karriär, jag gjorde mig inte några framtidsplaner. Men ändå kan jag säga så mycket, att jag från den allra första dagen på bryggeriet kände mig hemmastadd, arbetet tilltalade mig och bryggeriet blev mig kärt. Kontoret befann sig i en långsträckt äldre byggnad och hade flera avdelningar - kassan, bokföringen, expeditionssalarna, flera direktionsrum, ett mindre rum för kundmottagning och särskilda rum för de speciella bokhållarna, ett slags underkassörer, vilka dagligen tog emot alla pengar av utkörarna för det i staden försålda ölet. På den tiden, för 60 år sedan, var åtskilligt annorlunda än nu. Något ovanligt var t. ex. gasbelysningen på kontoret. I alla rummen hängde gasrör ned från taket, försedda med gasbrännare. Också över skrivpulpetera, vilka vanligtvis stodo parvis så att två personer satt mitt emot varandra,

hängde gasbrännare. Belysningen var inte dålig, men brännarna utvecklade en förskräcklig värme, med den påföljd att fram mot kvällen, när belysningen redan tändes tidigt, luften i rummen blev tryckande varm. När sedan cheferna hade gått och dagens arbete var avslutat var det alltid någon som frågade om inte någon möjligen var törstig. Man levde ju nära källan och därför var det inte så underligt att sådana tankar uppstod. Ett, två, tre, hade ett halvt dussin församlat sig kring ett bord, man tog fram glas och i nästa ögonblick hade var och en en bägare med skummande skönt öl i handen. Efter det långa arbetet - vi arbetade då till kl. 7 på kvällen - smakade ölet underbart, det kan man inte förneka, och jag som nykomling höll naturligtvis med, mycket gärna. Sådant blir snabbt till vana, men den kvart som då tillbringades i gemytlig samvaro, bidrog mycket till att också en nykomling fort blev närmare bekant med de övriga kollegorna. Som kuriositet kan jag nämna att en av mina kollegor sade till mig alldeles i början av min anställning: "En gång kommer Ni att ha en hög ställning här hos oss". Hans anmärkning gick in i mitt ena öra och ut ur det andra.

Fyra år hade gått när en önskan som den dåvarande kontorschefen hade haft, nämligen att förlägga kontoret till en större byggnad, blev förverkligad. Han tänkte då huvudsakligen på sig själv; han ville gärna ha ett bättre arbetsrum, och allt inrättades då så som han ville ha det. Jag fick också studera ritningarna för det nya kontoret och utan att stöta på något motstånd valde jag ut en plats för mig, som jag tyckte skulle vara den lämpligaste. Jag kom att sitta på en plats, där alla gick förbi, och det dröjde

inte länge förrän direktörerna såväl som besökare, leverantörer och andra hälsade på mig och tog mig i hand.

Så gick åter några år. Då insjuknade kontorschefen. Han var engelsman och for till England för en längre tid för att rekreera sig. Han kom inte tillbaka. Till hans efterträdare utsågs jag, men då han hittills också hade fungerat som verkställande direktörens assistent, måste också denna befattning regleras. Då utsågs en av teknikerna på bryggeriet till teknisk assistent - och jag till verkställande direktörens kommersiella assistent. Av en händelse har jag sparat det cirkulär som då sändes ut till personalen. Det hade följande ordalydelse:

Min officiella assistent och ställföreträdare herr F. Dickenson har insjuknat, vilket jag uppriktigt och livligt beklagar, och ser sig därför nödsakad företaga en längre semester. Till följd därav utnämner jag till min tekniske assistent herr dr H. Pfahler och till min kommersielle assistent och ställföreträdare i händelse av min frånvaro herr C. Tullander. I det att jag bringar detta till kännedom uppmanar jag personalen på bryggeriet att på bästa sätt understödja de nämnda herrarna i utövan- det av deras tjänsteplikter.

Direktör J. von Maletzky
St. Petersburg den 14 februari 1908

De förändringar som ägde rum på bryggeriet under de därpå följande åren har jag beskrivit i mina tidigare skrivna minnesanteckningar och jag vill därför inte gå in på dem ännu en gång. Det förhöll sig i alla fall så att jag under åren närmast före kriget och under krigs- åren befann mig på höjden av min dåvarande levandsbana.

I februari 1917 utbröt revolutionen och året därpå, på hösten 1918, lämnade jag bryggeriet. Jag var då 41 år gammal och hade varit anställd på bryggeriet 17 år.

Under omständigheternas tryck måste jag lämna Petersburg - allt gick förlorat, min position, den vackra direktörsvåningen, min existens, som då föreföll vara säkrad. Så tung förlusten än var, så ont det gjorde mig att lämna bryggeriet, till vilket jag hörde, med vilket jag var sammanvuxen, så kände jag dock ingen bitterhet mot ödet. Det allmänna eländet, den mycket större olycka, som hade drabbat tusenden och åter tusenden av människor, lät inte sådana tankar uppstå. Ödet hade ändå varit nådigt mot mig, jag kunde rädda mig och de mina. Och ändå - det faktum kvarstod att den betydande framgången för mig på bryggeriet med en gång upplöste sig i intet.

Så började ett nytt avsnitt av mitt liv i ett nytt land. Jag har redan tidigare berättat om min verksamhet i Sverige under de första 20 åren. Visserligen hade det gått ganska många år innan min nygrundade firma stabiliserades, men på 1930-talet hade firman redan vuxit till ett ganska betydande företag. Verksamheten gav mig en god inkomst, jag kunde med tillförsikt se mot framtiden - jag var återigen på höjden av framgång.

Då utbröt det andra världskriget - allt störtade samman. Av firman återstod ingenting - och den inte obetydliga framgången förvandlas åter till intet.

Detta ödets slag, om jag får uttrycka mig så, upplevde jag starkare än det första. Under tiden hade jag ju blivit 62 år gammal - efter tidigare begrepp var det en hög ålder. Det föreföll vara svårt att börja på nytt för tredje gången. Men försynen förblev mig trogen, genom grundandet av fabriken gavs mig en ny förhoppningsfull utblick mot framtiden.

Om verksamheten på fabriken har jag berättat i de tidigare kapitlen. Nu har det gått 15 år sedan fabriken grundades och den existerar inte längre. Även om jag i samband med fabriken inte kan tala om någon större framgång, så kan man inte förneka att de förhoppningar, som var förknippade med den, har strandat. Varaktigheten av den än en gång eftersträfvade försörjningsmöjligheten hade uteblivit.

-o-o-o-o-o-

Återigen har några år förflutit efter det att arbetet lades ner. Jag måste erkänna, att avskedet från fabriken var för mig mycket tungt och smärtsamt. Därför måste man förstå att jag på den tiden dag och natt grubblade över om jag inte av detta mitt sista företag kunde rädda något. Till sist fann jag också en köpare av maskinerna, vilka han under loppet av två år ville betala. Maskinerna hade för honom intet värde. Han behövde lokalen. Jag träffade följande överenskommelse med honom. De mindre maskinerna, de båda cisternerna, de fyra mindre kittlarna, alla pumpar, motorer osv. skulle han föra bort - endast den stora 500-literskitteln skulle t.v. få stå kvar. Kitteln kunde betraktas som pant för den riktiga betalningen. Själv tänkte jag därvid, att mina tidigare kulörköpare efter någon tid kanske åter skulle behöva några kvantiteter av de specialsorter som vi tillverkade och att den stora kitteln då möjligen åter skulle kunna komma till användning. Mina förväntningar uppfylldes. Det gick t.o.m. fortare än beräknat. Redan förra året fick

jag veta att lagret hos mina vänner höll på att förbrukas. Mina recept ville de vid det tillfället inte köpa, och därför föreslog jag dem att jag skulle kunna tillverka specialsorterna om jag fick ställa upp den stora kitteln hos dem. Detta lät sig göra. Jag efterskänkte köparen av mina maskiner resten av hans skuld (500 kr) och lät transportera kitteln till Bröderne Herrmann.

Såväl förra året som i år har jag arbetat med kokningen av kulör under ett par veckors tid. Till min hjälp fick jag använda så många arbetare jag behövde och själv kände jag mig åter som en liten fabrikant. Resultatet var att jag tjänade så mycket som jag behövde för att få jämvikt mellan debet och kredit i min personliga årsbudget. Detta arbete är för mig av stort moraliskt värde. Om jag varje år åter under några veckor kan arbeta, - och jag tror att sådana utsikter finns - så innebär det, att jag ännu a r b e t a r och icke är a r b e t s l ö s.

Ja, så vet man aldrig vad framtiden kan bära med sig. Människan spår - Gud råar.

-o-o-o-o-o-

Julen 1960.